

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIJSKI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 151149 25 Gž
Brčko, 3.6.2025. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudaca Šejle Drpljanin kao predsjednice vijeća, dr. sc. Roberta Jovića i Srđana Nedića kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja G.Đ. iz B., zastupan po opunomoćeniku Milenku Simikiću, odvjetniku iz Brčkog, protiv tužene D.M. iz B., zastupana po opunomoćenici Slavici Ristić, odvjetnici iz Brčkog, radi isplate duga, v.sp. „17.575,00 €“, odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 151149 23 P 2 od 21.11.2024. godine, na sjednici vijeća održanoj 3.6.2025. godine donio je sljedeću

P R E S U D U

Žalba tužitelja G.Đ. iz B. se ODBIJA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 151149 23 P 2 od 21.11.2024. godine POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 151149 23 P 2 od 21.11.2024. godine (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda ili ožalbena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„I Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja, a koji glasi:

„Obavezuje se tužena D.M. iz B. da tužitelju G.Đ. iz B., preda novčani iznos od 17.575,00 € u novčanoj protivvrijednosti u KM prema važećem kursu Centralne banke BiH, na dan isplate, koji je podignut sa računa tužitelja kod „... banke“ broj ... u periodu od 30.03.2021. godine do 26.11.2021. godine, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude i pod prijetnjom prinudnog izvršenja“.

II Obavezuje se tužitelj G.Đ. iz B. da tuženoj D.Đ. iz B., naknadi troškove postupka u iznosu od 4.550,00 KM, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude“.

Protiv prvostupanjske presude, tužitelj G.Đ., iz B. (u daljnjem tekstu: tužitelj) je pravovremeno izjavio žalbu kojom ožalbenu presudu pobija u cijelosti zbog „povrede odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava“ sa prijedlogom ovom sudu kao drugostupanjskom da „uvaži ovu žalbu i preinači presudu Osnovnog suda Brčko

distrikta br. 96 o P 151149 23 P 2 od 21.11.2024.g. tako što će usvojiti tužbeni zahtjev tužioca i dosudi mu troškove parničnog postupka ili da ukine presudu Osnovnog suda Brčko distrikta br. 96 o P 151149 23 P 2 od 21.11.2024.g. i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje“.

Tužena D.M. iz B. (u daljnjem tekstu: tužena) je odgovorila na žalbu tužitelja a u odgovoru pobija žalbene razloge i navode, te predlaže ovom sudu da žalbu tužitelja odbije kao neutemeljenu a presudu prvostupanjskog suda potvrdi.

Nakon što je ispitao prvostupanjsku presudu u smislu odredbe članka 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 i 6/21, u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku ili ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede.

Žalba tužitelja nije utemeljena.

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tužena preda novčani iznos od 17.575,00 € u novčanoj protuvrijednosti u KM prema važećem tečaju Centralne banke Bosne i Hercegovine, na dan isplate, koji je podignut sa računa tužitelja kod „... banke“ broj ... u razdoblju od 30.3.2021. godine do 26.11.2021. godine, te da mu naknadi troškove postupka.

Tužena se ovako postavljenom tužbenom zahtjevu u bitnome suprotstavila navodima da je u navedenom vremenskom razdoblju živjela u izvanbračnoj zajednici sa pravnim prednikom tužitelja, da je točno da je imala punomoć za podizanje novca sa računa N.Đ., ali da je novac nakon što je podigla, isti predala N.Đ., kao i navodima da joj nije poznato na što je N.Đ. utrošio navedeni novčani iznos, niti joj je pak poznato gdje ga je N.Đ. čuvao.

Nakon što je iz izvoda iz matične knjige umrlih, broj 12.-000002-7403/2022 od 28.12.2022. godine, utvrdio da je tužitelj N.Đ. umro dana 23.12.2022. godine u Brčkom, prvostupanjski sud je dana 7.2.2023. godine, donio rješenje broj 96 o P 151149 22 P kojim je utvrdio prekid postupka u ovoj pravnoj stvari zbog smrti tužitelja N.Đ. iz B., te je konstatirao da će se postupak nastaviti kada nasljednici umrlog N.Đ., preuzmu njegov procesni položaj ili kada ih sud na prijedlog tužene, pozove da to učine, pa nakon što je okončan ostavinski postupak iza umrlog N.Đ., prvostupanjski sud je donio rješenje, broj 96 o P 151149 23 P 2 dana 30.6.2023. godine, kojim je konstatiran nastavak postupka u ovoj pravnoj stvari prema nasljedniku umrlog G.Đ.

Prema obrazloženju ožalbene presude, a na temelju provedenih dokaza u prvostupanjskom postupku, prvostupanjski sud je utvrdio činjenično stanje koje se u bitnome ogleda u sljedećem:

- da su se tužena i pokojni N.Đ., upoznali 1992. godine, kada se ista doselila u B. kao izbjeglica i kada je počela raditi u „Komunalnom“, da su se sve do 2017-e godine družili, nakon čega se tužena doselila i počela da živi sa N.Đ., da je u tom razdoblju, tužena imala mirovinu u mjesečnom iznosu od 590,00 KM, a N.Đ. 850,00 KM, da je N.Đ. u svom vlasništvu imao dva stana od kojih je ostvarivao zakupninu u ukupnom mjesečnom iznosu od oko 500,00 KM, da je sve do 2021. godine, N.Đ.

posjedovao i vozio PMV; da su sa druge strane, od 2012. godine pa do 2017. godine, tužena i pokojni N.Đ. bili u izuzetno bliskim odnosima, te se u tom razdoblju tužena brinula o N.Đ., da bi 2017. godine počela živjeti sa istim, da je N.Đ. imao određene zdravstvene probleme sa dijabetesom, te sa pucanjem kapilara u nogama kao i da je sve do smrti N.Đ. (23.12.2022. godine), između tužene D.M. i N.Đ., egzistirala izvanbračna zajednica u smislu odredbe članka 5. Obiteljskog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;

- da je N.Đ. dana 23.3.2021. godine, ovlastio tuženu D.M. da može slobodno raspolagati sredstvima na njegovim računima kod „... banke“, da je u 4 navrata u razdoblju počev od 30.3.2021. godine pa do 26.11.2021. godine, podignut iznos od oko 17.575,00 €, odnosno podignuta su sva sredstva koja su se nalazila na tom računu, pa je tako dana 30.3.2021. godine, podignut iznos od 5.000,00 €, dana 23.6.2021. godine iznos od 1.000,00 €, dana 18.9.2021. godine iznos od 10.000,00 € i dana 26.11.2021. godine iznos od 1.575,00 €; da se na nalogu o isplati od 18.9.2021. godine i od 26.11.2021. godine, nalaze potpisi tužene D.M., a koju činjenicu, odnosno podizanje novca, nije sporila ni sama tužena, te da je tužena po ovlaštenju N.Đ., naplaćivala i zakupninu od dva stana, kao i

- da je provedenim medicinskim vještačenjem po vještaku dr. Olegu Grubaču (nalaz i mišljenje od 9.4.2024. godine, te dopuna istog od 11.11.2024. godine), u relevantnom dijelu utvrđeno da kod N.Đ. u vrijeme sačinjavanja punomoći tuženoj za podizanje novca i u vrijeme podizanja novca, nisu postojale takve kognitivne promjene koje bi dovele do ukidanja poslovne sposobnosti istog, da je vještak na ročištu za glavnu raspravu, prilikom iznošenja dopune nalaza i mišljenja, jasno obrazložio zašto postoji razlika u njegovom mišljenju, te u mišljenju vještaka medicinske struke dr. Vasike Drašković od 10.7.2024. godine, a koji dokaz je proveden u predmetu koji se vodi pod brojem 96 o P 150772 23 P 2, uz konstataciju da se razlikuju razdoblja za koje je vještačenje vršeno i da u konkretnom slučaju za vremensko razdoblje koje je traženo u ovom predmetu, ne postoji relevantna medicinska dokumentacija iz koje bi se moglo utvrditi da su kod N.Đ. u vrijeme sačinjavanja punomoći tuženoj za podizanje novca i u vrijeme podizanja novca, postojale takve kognitivne promjene koje bi dovele do ukidanja poslovne sposobnosti.

Kod takvog činjeničnog utvrđenja, prihvaćajući nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke dr. Olega Grubača, kao i dopunu istog, jer je isti utemeljen na relevantnoj medicinskoj dokumentaciji, imajući pri tome u vidu, da je vještak liječnik koji ima dugogodišnje iskustvo u obavljanju ove vrste vještačenja i da njegov nalaz u ovom predmetu nije doveden u sumnju ostalim izvedenim dokazima, cijeneći pri tome da je iz punomoći od 23.3.2021. godine, koju je izdao N.Đ., utvrdio da je N.Đ. ovlastio tuženu da može slobodno raspolagati sredstvima na računima otvorenim kod „... banke“, kao i to da N.Đ. nije tuženoj ograničio raspolaganje novcima koje je ista po osnovu navedene punomoći podizala sa predmetnih računa, zatim, cijeneći i činjenicu da su u konkretnom slučaju N.Đ. i tužena, živjeli u izvanbračnoj zajednici kako u vrijeme sačinjavanja punomoći, tako i u vrijeme podizanja novaca, kao i to da je tužitelj G.Đ. dokazao da je tužena podigla navedeni novčani iznos, ali da nije dokazao da navedeni novčani iznos predstavlja posebnu imovinu N.Đ. (osim vlastitim navodima u tužbi, te na ročištu za glavnu raspravu kada je saslušan u svojstvu parnične stranke), niti da je pak dokazao da je tužena zadržala navedeni novčani iznos, prvostupanjski sud je zaključio, da tužitelj G.Đ., nema pravni osnov da od suda zahtijeva presudu kojom će naložiti tuženoj predaju novčanog iznosa pobje

navedenog u stavku I izreke prvostupanjske presude, te je cijeneći sve naprijed navedeno, primjenom odredbe članka 7. a u svezi s odredbom članka 249. Zakona o parničnom postupku, odlučio kao u stavku I izreke ove presude, dok je odluku o troškovima parničnog postupka utemeljio na odredbi članka 120. stavak (1) ZPP-a i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/05).

Kada obrazlaže žalbene razloge zbog kojih pobija prvostupanjsku presudu, tužitelj u žalbi ističe da prvostupanjski sud nije savjesno i brižljivo ocijenio sve dokaze posebno i u njihovoj međusobnoj povezanosti te da je kao posljedica povreda procesnih pravila došlo je do pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, dok je samo obrazloženje presude nerazumljivo i kontradiktorno. Tužitelj dalje navodi, da je u predmetnoj pravnoj stvari, s obzirom na to da je vještak medicinske struke iz oblasti psihijatrije dr. Oleg Grubač u svom nalazu zaključio da se iz dostupne medicinske dokumentacije ne može utvrditi da su kod pacijenta u vrijeme sačinjavanja punomoći tuženoj za podizanje novca i u vrijeme podizanja novca, postojale kognitivne promjene koje bi dovele do ukidanja njegove poslovne sposobnosti, da je prvostupanjski sud u cilju dobivanja jasnog i potpunog stručnog mišljenja o sposobnostima N.Đ., za rasuđivanje u relevantnim razdobljima, trebao dopustiti obavljanje novog vještačenja radi dobivanja pouzdanije ocjene o njegovom zdravstvenom stanju. Tužitelj nadalje ukazuje da su u drugom predmetu koji je usporedo vođen pred Osnovnim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, pod poslovnim brojem 96 o P 150772 23 P, provedena dva vještačenja po vještacima medicinske struke iz oblasti psihijatrije, vezano za ocjenu zdravstvenog stanja N.Đ. i njegove sposobnosti za sačinjavanje pravnog posla. U oba nalaza, prema tvrdnjama tužitelja, data je ocjena da N.Đ. nije bio poslovno sposoban pri vršenju pravnog posla, konkretno prilikom sačinjavanja ugovora o kupoprodaji automobila. Tužitelj ističe da je prvostupanjski sud prihvatio da u dokaznu građu uključi i nalaz dr. Vasike Drašković iz spomenutog predmeta, ali da u svojoj presudi nije dao ocjenu tog nalaza, već ga je samo spomenuo u kontekstu analize nalaza vještaka dr. Olega Grubača. Pri tome, sud je naveo da vještak dr. Oleg Grubač razliku između svog nalaza i nalaza dr. Vasike Drašković obrazlaže razlikom u vremenskim razdobljima za koje je vještačenje vršeno. Tužitelj smatra da je prvostupanjski sud prihvatio nalaz dr. Olega Grubača bez detaljnog upuštanja u ocjenu nalaza dr. Vasike Drašković. Kada je riječ o vremenskim razdobljima za koja su rađena vještačenja, tužitelj tvrdi da ne postoji značajna razlika, budući da je vještak dr. Oleg Grubač u svom nalazu obuhvatio razdoblje od 23.3.2021. do 26.11.2021. godine, dok je vještakinja dr. Vasika Drašković obuhvatila ožujak/travanj 2022. godine. Nadalje ističe da je i sam vještak dr. Oleg Grubač naglasio da N.Đ. bolest nije bila akutna, već kronična, te da se razvijala tijekom određenog vremenskog razdoblja, ostavljajući mogućnost za različitu ocjenu njegove poslovne sposobnosti. Međutim, usprkos takvom stavu, vještak dr. Oleg Grubač je ipak i u dopuni nalaza i mišljenja, koje je sačinio na temelju uvida u zdravstveni karton N.Đ., ostao pri ranijem stavu, da iz dostupne medicinske dokumentacije nije moguće utvrditi postojanje ili nepostojanje poslovne sposobnosti pacijenta u vrijeme sačinjavanja punomoći i podizanja novca. Tužitelj dalje ukazuje da je vještak dr. Oleg Grubač, nakon uvida u zdravstveni karton, za razliku od dr. Vasike Drašković, ocijenio većinu nalaza „bez značaja za vještačenje“, te je ostao pri stavu da na osnovu dostupne dokumentacije nije moguće dati preciznu ocjenu poslovne sposobnosti N.Đ. Tužitelj stoga tvrdi da takav nalaz nije potpun i jasan. Na kraju, uzimajući u obzir proturječnosti između ova dva medicinska nalaza, tužitelj smatra da je prvostupanjski sud bio dužan da odredi novo vještačenje u skladu s

člankom 279. stavak (3) Zakona o parničnom postupku. Tužitelj ističe i to da je tužena u svom iskazu navela kako su ona i pokojni N.Đ. dogovorili da njezina mirovina ostaje isključivo za njezine osobne potrebe, dok će N.Đ. primanja biti namijenjena za troškove kuće, hrane i ostalih zajedničkih izdataka, zatim, da prema njenom iskazu, N.Đ. joj je svakih deset dana davao novac za kućne troškove, a ona mu je uredno polagala račune o njegovom utrošku, da je također navela da su bili u nekoj vrsti izvanbračne zajednice, ali da su njihove financije bile odvojene. Tužitelj smatra da iz takvog iskaza proizlazi da ni sama tužena nije jasno karakterizirala njihov odnos kao izvanbračnu zajednicu kako je to zaključio prvostupanjski sud. Nadalje, tužitelj ističe da između pokojnog N.Đ. i tužene nije postojala ekonomska zajednica, budući da su se njihova financijska sredstva vodila odvojeno. Stoga smatra da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da nije dokazano da sporni novčani iznos predstavlja posebnu imovinu pokojnog N.Đ. Tužitelj tvrdi da se radi o sredstvima koja dijelom pripadaju i njemu, budući da su ta sredstva stečena prodajom imovine koju je naslijedio od svoje majke. Slijedom toga, smatra da se u ovom slučaju ne može govoriti o sredstvima stečenim u okviru izvanbračne zajednice između tužene i pokojnog N.Đ. Nadalje, tužitelj navodi da ako je prvostupanjski sud već ocijenio njihov odnos kao izvanbračnu zajednicu, tada je bilo nužno da pruži detaljno obrazloženje o razlozima podizanja velike sume novca u kratkom vremenskom razdoblju, i to u situaciji kada je N.Đ. imao redovna i pristojna mjesečna primanja. Naposljetku tužitelj ukazuje da iako prvostupanjski sud nije posebno razmatrao niti detaljno obrazložio nalaz vještaka ekonomske struke, da se taj nalaz, kada se sagleda u kontekstu ostalih dokaza, a posebno nalaza dr. Vasike Drašković, može smatrati pokazateljem da je tužena prilikom podizanja novca s N.Đ. računa postupala suprotno načelima savjesnosti i poštenja, zabrani zlouporabe prava te pravilima ponašanja pri izvršenju obveza i ostvarivanju prava. Tužitelj ističe da je tužena bila dužna postupiti u skladu s člancima 12. i 18. Zakona o obligacionim odnosima, pokazujući povećanu opreznost i pažnju s obzirom na N.Đ. godine i zdravstveno stanje. Umjesto toga, ona je, prema navodima tužitelja, postupala suprotno tim načelima, zloupotrebljavajući ovlasti koja su joj bila data. Dodatni pokazatelj nesavjesnog i nepoštenog postupanja tužene, prema tužitelju, ogleda se u činjenici da je ona početkom lipnja 2022. godine napustila N.Đ. dok se nalazio u teškom stanju. Tom prilikom ostavila je poruku na komadu papira u kojoj je navela da on ne može biti sam i bez tuđe skrbi te da mu je potrebno redovito davati lijekove i hranu. Tužitelj je tu poruku pronašao u kući, što dodatno potvrđuje njegovu tvrdnju o nesavjesnom i nepoštenom postupanju tužene.

Takve žalbene tvrdnje tužitelja, po ocjeni ovog suda ne utječu na pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude.

Prije svega, suprotno stajalištu tužitelja iz žalbe, ovaj sud nalazi da je prvostupanjski sud izvršio ocjenu svih dokaza onako kako mu nalaže odredba članka 8. Zakona o parničnom postupku, a o čemu je dao jasne, dostatne i argumentirane razloge utemeljene na izvedenim dokazima. To što je prvostupanjski sud pristupio slobodnoj ocjeni izvedenih dokaza (sukladno odredbama članka 8. i članka 246. stavak (2) Zakona o parničnom postupku), pa u konačnici temeljem provedenih dokaza zaključio da tužitelj G.Đ. nema pravni osnov da od suda zahtijeva da naloži tuženoj predaju novčanog iznosa pobliže navedenog u stavku I izreke prvostupanjske presude, budući da je utvrdio da je N.Đ. dao punomoć tuženoj za slobodno raspolaganje sredstvima na računima otvorenim kod „... banke“, te da su njih dvoje živjeli u izvanbračnoj zajednici u relevantnom razdoblju, dok pri tome tužitelj nije

dokazao ni da predmetni novac predstavlja posebnu imovinu N.Đ., niti da ga je tužena zadržala za sebe, ne čini prvostupanjsku presudu nepravilnom i nezakonitom, niti predstavlja povredu odredbe članka 8. Zakona o parničnom postupku, prije svega jer je prvostupanjski sud jasno iznio/dao razloge za svoj činjenični zaključak, a koji razlozi su uvjerljivi, logični i zaključeni na temelju činjeničnih utvrđenja utemeljenih na izvedenim dokazima a kako je to sve prvostupanjski sud obrazložio na stranici osam ožalbene presude.

Naime, pravo ocjene dokaza zadržano je za sud i prvostupanjski sud je taj koji odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokazane prema svom uvjerenju i na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka. Prema tome, time što prvostupanjski sud provedene dokaze nije tumačio onako kako tužitelj misli da ih je trebalo tumačiti nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka, obzirom da je prvostupanjski sud spram predmeta spora pravilno cijenio sve izvedene (relevantne) dokaze (materijalne dokaze) uključujući i iskaze svjedoka i stranaka te provedeno medicinsko vještačenje. Naime, prvostupanjski sud je obrazložio da je u potpunosti prihvatio nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke dr. Olega Grubača, uključujući i njegovu dopunu, jer je isti bio zasnovan na relevantnoj medicinskoj dokumentaciji, utemeljen na dugogodišnjem iskustvu vještaka te logično i jasno obrazložen na glavnoj raspravi i što je ključno, nije doveden u sumnju niti jednim drugim provedenim dokazom.

Prvostupanjski sud je posebno istaknuo da je vještak dr. Oleg Grubač objasnio razliku između svog mišljenja i mišljenja dr. Vasike Drašković, čiji je nalaz tužitelj isticao u žalbi, ukazujući na to da su vještačenja obuhvaćala različita vremenska razdoblja, te da za relevantno razdoblje u ovom predmetu nije postojala medicinska dokumentacija iz koje bi se mogla zaključiti postojanja kognitivnih promjena kod N.Đ., te je time izričito objasnio zašto nije dao dokaznu snagu nalazu vještakinje dr. Vasike Drašković. Također, prvostupanjski sud je obrazložio i zašto nije posebno obrazlagao nalaz vještaka ekonomske struke, obzirom da je zaključio da tužitelj u ovom postupku nije dokazao, prije svega, pravni osnov postavljenog tužbenog zahtjeva. Prvostupanjski sud je, međutim, prihvatio materijalnu dokumentaciju kao autentičnu i vjerodostojnu, jer njena valjanost nije bila osporavana u tijeku postupka. Naposljetku, prvostupanjski sud je ocijenio i suglasne izjave stranaka i svjedoka o postojanju izvanbračne zajednice između pokojnog N.Đ. i tužene, te objasnio zašto nije prihvatio iskaz tužitelja G.Đ. o navodnoj poslovnoj nesposobnosti N.Đ., jer je u suprotnosti s provedenim medicinskim vještačenjem. Naposljetku, ocijenio je i iskaz svjedoka dr. M.P., ali je pravilno zaključio da taj iskaz nema dokaznu snagu za relevantno razdoblje, jer se odnosi na pregled koji je obavljen više od godinu dana nakon sačinjavanja punomoći. Dakle, prvostupanjski sud je dao jasne, dostatne i argumentirane razloge (kako to proizilazi iz razloga datih na stranicama četiri, pet i šest obrazloženja ožalbene presude), upravo prema standardu obrazložene sudske odluke (članak 311. stavci (4) i (5) ZPP-a).

Nadalje, pravilnost i zakonitost prvostupanjskog presuđenja nije dovedena u pitanje ni onim žalbenim navodima tužitelja kojima ukazuje da je prvostupanjski sud bio dužan, u cilju pribavljanja jasnijeg i potpunijeg stručnog mišljenja o poslovnoj sposobnosti N.Đ. u relevantnom razdoblju, dopustiti provođenje novog vještačenja koje bi osiguralo pouzdaniju procjenu njegovog zdravstvenog stanja.

Prije svega, valja naglasiti da u skladu sa odredbom članka 271. Zakona o parničnom postupku, sud može odrediti izvođenje dokaza vještačenjem isključivo kada je za utvrđivanje ili razjašnjenje određenih činjenica potrebno posebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže. Time se potvrđuje da se vještačenje primjenjuje isključivo u situacijama kada je stručna procjena neophodna za pravilno utvrđivanje odnosno razjašnjenje odlučnih činjenica u konkretnom sporu.

Nadalje, članak 273. stavak (1) ZPP-a propisuje da vještačenje, u pravilu, provodi jedan vještak, čime zakonodavac dodatno ističe načelo ekonomičnosti i učinkovitosti parničnog postupka, ali i ukazuje na povjerenje u nepristranost i stručnost sudskih vještaka.

Pored toga, članak 279. stavak (2) jasno propisuje da, ukoliko dostavljeni nalaz i mišljenje vještaka budu nejasni, nepotpuni ili u suprotnosti sa samima sobom ili s drugim izvedenim dokazima, sud će pozvati vještaka da isti dopuni ili ispravi, određujući pritom rok za ponovno dostavljanje. Tek ako vještak ni po tom pozivu ne dostavi potpun i razumljiv nalaz, sud će, uz prethodno pribavljeno izjašnjenje stranaka, u skladu sa stavkom (3) istog članka, odrediti drugog vještaka. Na ovakav način, zakon sprječava nepotrebno odugovlačenje postupka dodatnim vještačenjima kada prethodno dostavljeni nalazi ne izazivaju pravnu ili činjeničnu sumnju.

U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud je u cijelosti pravilno ocijenio nalaz i mišljenje sudskog vještaka medicinske struke dr. Olega Grubača, koji je bio proveden radi utvrđivanja ili razjašnjenja činjenica za čije je razumijevanje bilo potrebno posebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže. Prvostupanjski sud je predmetni nalaz ocijenio kao jasan, dosljedan i stručan, temeljen na dostupnoj i relevantnoj medicinskoj dokumentaciji, pri čemu nijedan drugi dokaz izveden u postupku nije doveo u pitanje njegovu vjerodostojnost. U svom zaključku, vještak je nedvojbeno naveo da, na temelju raspoložive medicinske evidencije, nije moguće utvrditi postojanje kognitivnih smetnji kod N.Đ. u relevantnom razdoblju koje bi ukazivale na njegovu poslovnu nesposobnost.

Nastavno na prethodno, pitanje stručnosti i objektivnosti nalaza vještaka dr. Olega Grubača nije dovedeno u pitanje onim žalbenim navodima tužitelja kojima nastoji ukazati na postojanje navodne proturječnosti između nalaza vještaka dr. Olega Grubača i nalaza vještakinje dr. Vasike Drašković, sačinjenog za potrebe drugog predmeta koji se vodi pred istim sudom pod poslovnim brojem 96 o P 150772 23 P 2.

Prije svega važno je naglasiti da nalaz i mišljenje vještakinje dr. Vasike Drašković, koji je sačinjen za potrebe predmeta broj 96 o P 150772 23 P 2, u konkretnom slučaju, nema dokaznu snagu u smislu članka 271. Zakona o parničnom postupku, obzirom da nije rezultat vještačenja određenog rješenjem suda u ovom predmetu (članak 274 ZPP-a). Naime, sud može odrediti izvođenje dokaza vještačenjem isključivo ako je to potrebno za utvrđivanje činjenica u konkretnom predmetu, te se vještačenje mora provesti na osnovu izričitog naloga suda. Slijedom navedenog, „nalaz i mišljenje vještakinje dr. Vasike Drašković“ (koji je sačinjen za potrebe drugog parničnog predmeta) ne može imati dokaznu snagu „vještačenja“ u (ovom) parničnom postupku zbog čega se ne može ni cijeliti kao nalaz i mišljenje vještaka koji je po rješenju parničnog suda, u smislu odredbe članka 271. ZPP-a, sačinjen za potrebe konkretne (parnične) stvari, nego kao materijalna isprava može biti predmetom procesne (dokazne) građe koja će vještaku, određenom rješenjem

parničnog suda za potrebe konkretnog parničnog postupka, poslužiti u cilju sačinjavanja potpunog nalaza i mišljenja u konkretnoj parničnoj stvari.

Nadalje, ovaj sud zamjećuje da je vještak dr. Oleg Grubač prilikom usmenog iznošenja dopune nalaza i mišljenja na ročištu za glavnu raspravu, obrazložio razloge zbog kojih dolazi do razlike između njegovog mišljenja i nalaza vještakinje dr. Vasike Drašković (znači, uzeo u obzir predmetni „nalaz i mišljenje vještakinje dr. Vasike Drašković“), jasno ukazujući da se vještačenja odnose na različita vremenska razdoblja, te da za relevantno razdoblje u ovom postupku ne postoji medicinska dokumentacija koja bi omogućila drugačiji zaključak. Dakle, između navedenih nalaza ne postoji pravno relevantna proturječnost, već se oni odnose na različita vremenska razdoblja, što je i vještak izričito pojasnio na glavnoj raspravi, a koji razlozi kao takvi se ne ukazuju proizvoljni ili nelogični.

Kod navedenog, iako tužitelj tvrdi da se u konkretnom slučaju ne radi o značajnoj razlici između vremenskih razdoblja obuhvaćenih vještačenjima, upravo je vremenski okvir, u kontekstu ocjene poslovne sposobnosti, bio odlučujući faktor za njegovu pravnu relevantnost. Vještak dr. Oleg Grubač je analizirao razdoblje od 23. ožujka do 26. studenog 2021. godine, što obuhvata vrijeme kada su poduzete sporne pravne radnje (sačinjavanje punomoći i podizanje novca). Nasuprot tome, nalaz vještakinje dr. Vasike Drašković, prema navodima samog tužitelja, sačinjen je više od tri mjeseca nakon navedenih radnji, te stoga ne pruža pouzdan uvid u zdravstveno stanje N.Đ. u trenutku kada su pravne radnje bile poduzete.

Tužitelj nadalje ukazuje na činjenicu da je i sam vještak dr. Oleg Grubač naveo kako se bolest N.Đ. nije razvijala naglo, već postepeno, te iz toga izvodi zaključak da su moguće kognitivne promjene bile prisutne i ranije. Ipak, time zanemaruje bitnu okolnost da je vještak, unatoč postepenoj progresiji bolesti, u svom nalazu i njegovoj dopuni izričito zaključio da u dostupnoj medicinskoj dokumentaciji za relevantno razdoblje 2021. godine nema objektivnih nalaza koji bi upućivali na postojanje kognitivnih smetnji koje bi dovele u pitanje poslovnu sposobnost N.Đ. Drugim riječima, činjenica da se bolest razvijala postepeno, a ne naglo, ne može zamijeniti nedostatak konkretne medicinske dokumentacije kojom bi se za relevantno vremensko razdoblje pouzdano dokazalo postojanje kognitivnih smetnji ili drugih medicinski relevantnih razloga koji bi vodili poslovnoj nesposobnosti N.Đ.

Naposljetku i sama činjenica da većina medicinskih nalaza, sadržanih u medicinskom kartonu N.Đ., po ocjeni vještaka nije bila od značaja za predmet vještačenja, ne ukazuje na to da je nalaz vještaka bio nepotpun, već odražava stajalište vještaka da temeljem medicinske dokumentacije koja mu je bila dostupna nije bilo moguće utvrditi postojanje kognitivnih smetnji kod N.Đ. u relevantnom razdoblju koje bi ukazivale na njegovu poslovnu nesposobnost, a što je vještak jasno i obrazložio.

Stoga, pozivanje na vremenski razmak između predmetna dva nalaza, bez postojanja dodatnih, konkretnih i relevantnih dokaza, kao i činjenicu da je vještak dr. Oleg Grubač, za razliku od dr. Vasike Drašković, nakon uvida u zdravstveni karton ocijenio većinu nalaza kao irelevantne za predmet vještačenja, ne može predstavljati osnov za provođenje novog vještačenja u smislu članka 279. stavka (3) Zakona o parničnom postupku.

Po ocjeni ovog suda, vještak dr. Oleg Grubač je dao stručan i jasan zaključak u granicama onoga što mu je bilo dostupno, navodeći da bez relevantne medicinske dokumentacije za traženi vremenski okvir nije moguće zaključiti da je N.Đ., u vremenskom razdoblju relevantnom za ovaj predmet bio poslovno nesposoban, a koje stajalište vještaka, ovaj sud cijeni kao odgovoran pristup u provođenju predmetnog vještačenja, a ne manjkavost nalaza, kako to tužitelj pogrešno rezonira u žalbi.

Neutemeljenima se pokazuju i žalbeni navodi tužitelja kojima osporava zaljučak prvostupanjskog suda o postojanju izvanbračne zajednice između tužene i pokojnog N.Đ.

Naime, sukladno odredbi članka 5. Obiteljskog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 23/07) izvanbračnu zajednicu čini zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku niti u izvanbračnoj zajednici s drugim osobama, a koja traje najmanje tri godine ako nemaju djece ili kraće ako su u zajednici dobili zajedničko dijete.

U ovom slučaju, prvostupanjski sud je, na temelju izvedenih dokaza, iskaza stranaka i svjedoka te priložene dokumentacije, pravilno utvrdio da su tužena i N.Đ. u razdoblju od 2012. do 2017. godine bili u „vrlo bliskom odnosu“, da se tužena u tom razdoblju brinula o N.Đ., te da su od 2017. godine započeli zajednički život u istom domaćinstvu.

Činjenica da su njihova financijska sredstva bila formalno odvojena, sama po sebi, ne isključuje postojanje izvanbračne zajednice. Posebno kada je utvrđeno da je N.Đ. tuženoj redovito davao novac za kućanske potrebe, o čemu mu je ona potom podnosila račune, što dodatno potvrđuje postojanje zajedništva u svakodnevnom životu i međusobnoj podršci, elemenata ključnih za pravnu kvalifikaciju suživota kao izvanbračne zajednice.

Na drugačiju odluku ovog suda nisu biti od utjecaja ni žalbene tvrdnje tužitelja da dio spornih novčanih sredstava pripada njemu, jer su stečena prodajom imovine koju je naslijedio od majke.

U okolnostima konkretnog slučaja, prvostupanjski sud je pravilno zaljučio da tužitelj nije predočio relevantne dokaze koji bi potvrdili ovu tvrdnju (članak 7. stavak (1) i članak 246. stavak (1) ZPP-a). Tužitelj je morao dokazati da je N.Đ. posjedovao imovinu koja se smatrala njegovom posebnom imovinom, odnosno da sporna novčana sredstva nisu bila dio zajedničkih sredstava. Međutim, osim vlastitih navoda u tužbi i iskaza na glavnoj raspravi, tužitelj nije pružio konkretne dokaze kojima bi potkrijepio te navode. Također, tijekom postupka nije utvrđeno da je tužena zadržala sporna sredstva, zbog čega tužiteljev zahtjev nije mogao biti usvojen, pa u nedostatku dovoljno uvjerljivih dokaza koji bi potvrdili (objektivizirali) tužiteljeve tvrdnje, prvostupanjski sud, suprotno mišljenju tužitelja, nije niti imao osnovu donijeti drugačiju odluku.

Također, suprotno stajalištu tužitelja, prvostupanjski sud nije bio dužan posebno obrazlagati razloge povlačenja većeg novčanog iznosa, budući da je tijekom postupka nedvojbeno utvrđeno da N.Đ., u vremenskom razdoblju relevantnom za ovaj predmet, nije imao kognitivne promjene koje bi utjecale na njegovu poslovnu sposobnost, niti da je tužena postupala protivno zakonu ili njegovoj volji, posebice

kod (odlučne) činjenice da je N.Đ. izdao punomoć kojom je izričito ovlastio tuženu da samostalno i bez ograničenja raspolaže sredstvima na njegovim računima, pa kako je takvo raspolaganje bilo pravno valjano, utemeljeno na jasno izraženoj i slobodnoj volji opunomoćitelja, sud nije bio dužan dalje ispitivati motive ili svrhu podizanja sredstava, niti dodatno obrazlagati tu okolnost u presudi.

Naposlijetku, žalbeni navodi tužitelja kojima se nastoji ukazati da je tužena bila dužna postupati s povećanom pažnjom i oprezom, imajući u vidu godine i zdravstveno stanje N.Đ., pozivom na odredbe članaka 12. i 18. Zakona o obligacionim odnosima, ne dovode u pitanje pravilnost ni zakonitost prvostupanjske presude.

Naime, članak 12. navedenog zakona propisuje načela savjesnosti i poštenja u zasnivanju i izvršavanju obligacionih odnosa, dok članak 18. zahtijeva da svaka strana postupa s pažnjom koja se u pravnom prometu očekuje od dobrog privrednika, dobrog domaćina, odnosno stručnjaka, ovisno o prirodi konkretnog odnosa. Sudionici su dužni, kako u ostvarivanju svojih prava, tako i u izvršavanju obveza, suzdržati se od postupanja kojim bi se otežalo ispunjenje obveze druge strane.

Međutim, u predmetnom slučaju nije utvrđeno da je tužena povrijedila ta načela. Raspolagala je sredstvima s računa N.Đ. temeljem valjane punomoći kojom joj je izričito dato ovlaštenje za slobodno raspolaganje, čime je stekla pravnu osnovu za postupanje. Uz to, nalaz vještaka dr. Olega Grubača, proveden u skladu s važećim procesnim pravilima, potvrđuje da u relevantnom razdoblju ne postoje medicinski nalazi koji bi upućivali na poslovnu nesposobnost N.Đ., pa kako je postupala u okviru datih ovlaštenja, bez dokaza da je zlorabila povjerenje ili djelovala suprotno interesima davatelja punomoći (N.Đ.) to se žalbeni navodi tužitelja i u ovom dijelu ukazuju kao neutemeljeni.

Naposlijetku, pozivanje tužitelja na rukom pisanu poruku koju je tužena navodno ostavila u kući, u kojoj se navodi da se N.Đ. ne može samostalno brinuti o sebi i da mu je potrebna pomoć, nije dostatan dokaz za zaključak o njenom nesavjesnom ili nepoštenom postupanju, posebice kada se cijene sve okolnosti konkretnog predmeta, uključujući i činjenicu da nije utvrđeno da je tužena nezakonito prisvojila sredstva N.Đ., pa kada je to tako, ona po ocjeni ovog suda, okolnost na koju tužitelj ukazuje (čak i da je kao takva istinita) ne može utjecati na pravilnost i zakonitost presuđenja u konkretnoj pravnoj stvari.

Kod izloženog, a kako ne stoje razlozi zbog kojih tužitelj pobija prvostupanjsku presudu, a ni razlozi o kojima ovaj sud vodi računa po službenoj dužnosti i kako tužitelj odluku o troškovima sadržanu u izreci prvostupanjske presude pobija samo kroz pobijanje odluke o glavnoj stvari, jer u žalbi konkretnim prigovorima ne ukazuju da odluka o troškovima nije pravilna, valjalo je primjenom odredbe članka 346. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odlučiti kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNICA VIJEĆA

Šejla Drpljanin